

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 212/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen geoblokkausta koskevasta rajaesteestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Noora Fagerström /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 212/2025 vp:

Mikä on ministerin kanta siihen, että yleisradiokanavien digitaalisten tv-palvelujen geoblokkausta vähennetään Pohjoismaiden välillä, kuten Nordisk TV på tvärs af grænser -raportissa ehdotetaan

ja voiko ministeri tehdä selkoa toimista, joita Suomen ja Ruotsin hallitukset ovat tehneet löytääkseen ratkaisun, jonka myötä ahvenanmaalaiset saavat pääsyn SVT Playn tarjontaan ja miten ministeri aikoo edistää asiaa jatkossa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

AV-tuotantojen rahoitus koostuu julkisesta rahoituksesta (esim. valtion tuotantotuki, alueelliset tuet), yksityisestä rahoituksesta ja tuotantoyhtiöiden omasta pääomasta. TV-kanavat, suoratoistopalvelut ja levittäjät ostavat esitysoikeuksia jo ennen tuotantoa. Kansainväliset levittäjät voivat myös ostaa alueellisia oikeuksia etukäteen.

Tekijänoikeudet muodostavat siten merkittävän osan av-sisältöjen tuotantovaiheen budjetin varmistamisessa. Jakelijat ja levittäjät maksavat tuottajille ja oikeuksienhaltijoille osuuksiaan jakeluun ja levittämiseen tarvittavista oikeuksista tietyllä maantieteellisellä alueella jo tuotannon alkuvaiheessa, mikä usein varmistaa elokuvan tai muun av-sisällön toteuttamisen. Tämä rakenne on vakiintunut eurooppalaisten av-tuotantojen tuotanto- ja rahoitusmallina.

Globaalit suoratoistopalvelut ovat suuruudellaan murtaneet edellä kuvatun vakiintuneen budjettirakenteen ostamalla kaikki av-tuotannon levittämisoikeudet itselleen, usein jopa globaaliin käyttöön. Jonkin verran tehdään myös sopimuksia, joissa tuottajalle jää tietyn alueen, esim. oman maan/pohjoismaiden levittämisoikeudet.

Alueellisen lisensioinnin rajoittaminen tai kieltäminen palvelisi yleisempiä sisämarkkinoiden edistämisen periaatteita. Myös kulttuuripolitiikan näkökulmasta olisi ideaalia, että eurooppalaiset sisällöt leviäisivät nykyistä paremmin kaikkiin Euroopan maihin tai ainakin pohjoismaiset sisällöt

Pohjoismaiden sisällä. Alueellinen lisensioinnin rajoittaminen voitaisiin toteuttaa, jos saataisiin synnitettyä järjestelmä, jossa voitaisiin yhdistää oikeudenhaltijoiden taloudellinen etu ja muiden tahojen edut. Toistaiseksi tällaista uutta järjestelmää ei ole markkinoille syntynyt.

Sen sijaan pohjoismaiset yleisradioyhtiöt ovat perustaneet nk. Nordvision-yhteistyömallin. Pohjoisvisio-yhteistyössä ovat mukana viiden Pohjoismaan julkisen palvelun yleisradioyhtiöt: Suomen Yle, Ruotsin SVT, Norjan NRK, Tanskan DR ja Islannin RÚV. Ne ovat sopineet tuottavansa yhdessä 12 draamasarjaa vuodessa, jotka kaikki esitetään kaikissa pohjoismaissa. Sarjoille on yhteistä se, että niissä kuvataan pohjoismaista kulttuuria, todellisuutta ja identiteettiä. Järjestely on osoittautunut onnistuneeksi, ja myös Keski-Euroopan maiden yleisradioyhtiöt ovat kopioineet sitä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti opetus- ja kulttuuriministeriössä on arvioitu Ahvenanmaan erityistarpeita tekijänoikeuslainsäädännön osana ja ohjelmien saatavuutta SVT Play -palvelussa Ahvenanmaalla. SVT Play on SVT:n suoratoistopalvelu, jonka uutis- ja ajankohtaisohjelmat sekä SVT:n omatuotantoiset ohjelmat ovat lähtökohtaisesti saatavilla Ruotsin ulkopuolella ja katsottavissa myös Ahvenanmaalla. Siten ahvenanmaalaiset saavat lähtökohtaisesti näihin ohjelmiin pääsyn. Tämä tukee laajemminkin pohjoismaalaisten mahdollisuutta tutustua toistensa kulttuuriin ja kieleen.

SVT Play -palvelussa tarjottavien ohjelmien saatavuus perustuu ensisijaisesti SVT:n ja ohjelmien oikeudenhaltijoiden välisiin sopimuksiin. Muut kuin uutis- ja ajankohtaisohjelmat sekä SVT:n omatuotantoiset ohjelmat eivät pääsääntöisesti ole katsottavissa Ahvenanmaalla. Tämä koskee esimerkiksi angloamerikkalaisia elokuvia ja sarjoja, jotka ovat lähtökohtaisesti saatavilla vain Ruotsissa. Tämä johtuu siitä, että SVT ei ole hankkinut oikeuksia näiden ohjelmien esittämiseen Ruotsin ulkopuolella. Ruotsin yleisradiolainsäädäntö estää SVT:tä ostamasta näiden ohjelmien esitysoikeuksia muiden maiden kansalaisille. Suomen lainsäädännöllä ei voida vaikuttaa SVT:n tehtäviin, sen sopimustoimintaan tai SVT:n ja ohjelmien oikeudenhaltijoiden välisten sopimusten sisältöön.

Helsingissä 4.7.2025

Opetusministeri Anders Adlercreutz

VN/19591/2025-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: